॥४१॥४२॥४३॥४४॥४५॥४६॥४७॥४८॥ गोष्वप्रविष्टव्याघ्रादेरहिंसागवामेवहिंसाभवति अतएतयोर्मध्येधर्मस्यपरिग्रहआर्तत्राणंश्रेयान् ॥४९॥५०॥ मस्तकंभिंदंतिशृंगवद्धिर्माभूदिति नस्तकानिति पाठेनासिकाः ॥५१॥ जर्जरीकृतेदंडेन तदभावेभारवहनादिकार्यंनस्यादतःपुराणमेवधर्ममाचर नत्वत्रप्रवाहायातंहिंसादिदोषमवेक्षस्वेतिभावः ॥५२॥५३॥ मन्युःदैन्यं ॥५४॥ आततायीशस्त्रपाणिः मन्युः

नचोष्ट्रानबलीवर्दानाश्वाश्वतरगर्दभाः ॥ युक्तावहेयुर्यानानियदिदंडोनपालयेत् ॥ ४१ ॥ नप्रेष्यावचनंकुर्युर्नबालाजातुकर्हिचित् ॥ नतिष्ठेद्युवतीधर्मेयदि दंडोनपालयेत् ॥ ४२ ॥ दंडेस्थिताःप्रजाःसर्वाभयंदंडेविदुर्बुधाः ॥ दंडेस्वर्गोमनुष्याणांलोकोयंसुप्रतिष्ठितः ॥ ४३ ॥ नतत्रकूटंपापंवावंचनावापिदृश्यते ॥ यत्र दंडःसुविहितश्चरत्यरिविनाशनः ॥ ४४ ॥ हविःश्वाप्रलिहेद्दृष्ट्वादंडश्चेन्नोद्यतोभवेत् ॥ हरेत्काकःपुरोडाशंयदिदंडोनपालयेत् ॥ ४५ ॥ यदीदंधर्मतोराज्यंविहि तंयद्यधर्मतः ॥ कार्यस्तत्रनशोकोवैभुंक्ष्वभोगान्यजस्वच ॥ ४६ ॥ सुखेनधर्मश्रीमंतश्चरंतिशुचिवाससः ॥ संवर्षतःफलैर्दानैर्भुंजानाश्चान्नमुत्तमं ॥ ४७ ॥ अर्थेसर्वेसमारंभाःसमायत्तानसंशयः ॥ सचदंडेसमायत्तःपश्यदंडस्यगौरवं ॥ ४८ ॥ लोकयात्रार्थमेवेहधर्मप्रवचनंकृतं ॥ अहिंसासाधुहिंसेतिश्रेयान्धर्म परिग्रहः ॥ ४९ ॥ नात्यंतंगुणवत्किंचिन्नचाप्यत्यंतनिर्गुणं ॥ उभयंसर्वकार्येषुदृश्यतेसाध्वसाधुवा ॥ ५० ॥ पशूनांदूषणंछित्वाततोभिंदंतिमस्तकं ॥ वहंतिबह वोभारान्बध्नंतिदमयंतिच ॥ ५१ ॥ एवंपर्याकुलेलोकेवितथैर्जर्जरीकृते ॥ तैस्तैर्न्यायैर्महाराजपुराणंधर्ममाचर ॥ ५२ ॥ यजदेहिप्रजांरक्षधर्मंसमनुपालय ॥ अमित्रान्जहिकौंतेयमित्राणिपरिपालय ॥ ५३ ॥ माचतेनिघ्नतःशत्रूनमन्युर्भवतुपार्थिव ॥ नतत्रकिल्बिषंकिंचित्कर्तुर्भवतिभारत ॥ ५४ ॥ आततायीहियो हन्यादाततायिनमागतं ॥ नतेनभ्रूणहासस्यान्मन्युस्तंमन्युमार्छति ॥ ५५ ॥ अवध्यःसर्वभूतानामंतरात्मानसंशयः ॥ अवध्येचात्मनिकथंवध्योभवतिकस्य चित् ॥ ५६ ॥ यथाहिपुरुषःशालांपुनःसंप्रविशेन्नवां ॥ एवंजीवःशरीराणितानितानिप्रपद्यते ॥ ५७ ॥ देहान्पुराणानुत्सृज्यनवान्संप्रतिपद्यते ॥ एवंमृत्युमुखं प्राहुर्जनायेतत्त्वदर्शिनः ॥ ५८ ॥ इतिश्रीमहाभारतेशांतिप० राजधर्मानुशासनप० अर्जुनवाक्येपंचदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥ ॥ ७ ॥ ॥७॥

वैशंपायनउवाच अर्जुनस्यवचःश्रुत्वाभीमसेनोत्यमर्षणः ॥ धैर्यमास्थायतेजस्वीज्येष्ठंभ्रातरमब्रवीत् ॥ १ ॥

क्रोधः मन्युंक्रोधमार्छति आसर्वतःऋच्छति प्राप्नोति मन्युःकर्तानाहंकर्तेतिश्रुतेस्तत्रन भ्रूणहाभवतीत्यर्थः ॥५५॥वस्तुतस्त्ववध्यएवआत्मादेहस्तुशालावदनात्मा तेनदेहेनदेहेनिहतेनात्माहंतावावध्योवेत्याह अ वध्यइत्यादिना ॥५६॥५७॥५८॥ इतिशां०रा०नै०भा०पंचदशोऽध्यायः ॥ १५॥७॥ अर्जुनस्येति ननुदेहश्चेच्छालातुल्यस्तर्हितत्पीड्याकःपीड्यतेइत्याशंक्यमनएवपीड्यतेनात्मेतिवक्तुमयमध्यायः॥१॥

Digitized by Google